

Hegy Ádám

SZTE Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar

A bászai reformátusok kommunikatív emlékezete 1781 és 1821 között

A Türelmi rendelet kihirdetése után lehetővé vált, hogy protestánsok is letelepedjenek a Bánságban. 1821-ig négy egyházközség jött így létre: Liebling, Rittberg, Magyarit-tebe és Debeljácsa. Mindezeknél kisebb református csoportok éltek még néhány faluban is. Az újonnan létrejött gyülekezetek a Bánságban jövevénynek számítottak, tagjaik bevándorlók voltak. Ebből adódik, hogy nem kötődtek új lakhelyükhöz, a Bánságot nem ismerték. Az új falvak lakóit egyedül vallásuk tartotta össze, mert származási helyük nagyon eltérő volt, viszont református tudatuk tette lehetővé, hogy közösségé szervezzék új településeiket.

Jan Assmann szerint közösségek emlékezete két részre osztható: kommunikatív és kulturális emlékezetre. Az utóbbi az ősidőktől kezdve meséli el a közösség történetét, míg a kommunikatív az utolsó 2-4 generáció életében történt eseményekre emlékszik vissza. Assmann szerint a kettő között folyamatos átmenet figyelhető meg, azok egymásba vannak ágyazva, és nem szakadnak meg.

Előadásomban azt vizsgálom, milyen volt az emlékezete azoknak a falvaknak, amelyek közös eredet nélkül jöttek létre, vagyis nem létezett őstörténetük. Az egyházközségi jegyzőkönyvek, levelezések és néhány ego-dokumentum azt mutatja, hogy a bászai reformátusok aktívan ápolták az utolsó 2-4 generáció idejében történt eseményeket. A kérdés viszont az, hogyan próbálták meg áthidalni a közelmúlt és a régmúlt közötti különbséget. Mivel a lakosok igen eltérő területekről származtak, kulturális emlékezeteik nagyon eltért egymástól. Hogyan lehetett összekapcsolni a heterogén eredetet a közelmúlt emlékeivel?